

Skiptvet kommune
Klar! vi kan!
Kommunestyret 2013

Askim kommune

Norges vassdrags- og energidirektorat
v/George Nicholas Nelson
Postboks 5091 Majorstuen
0301 OSLO

Skiptvet og Askim 28. mars 2014

VAMMA KRAFTVERK - KONSESJONSPLIKTVURDERING - SUPPLERENDE HØRINGSUTTALELSE. NVE SAK - 201306386-2

1 Innledning

Det vises til høringsuttalelser fra Skiptvet og Askim kommuner, begge datert 26. februar 2014, om kommunenes syn på hvorvidt Hafslund produksjon AS (Hafslund) planlagte tiltak om nytt Vamma 12 vil kreve konsesjon. Etter kommunenes oppfatning omfattes tiltaket av vannressursloven (vrl.) § 19 annet ledd, og er således konsesjonspliktig. Under enhver omstendighet vil tiltaket ha slik innvirkning på allmenne interesser at det vil kreve konsesjon etter vrl. § 8.

For å unngå eventuelle misforståelser vil kommunene understreke at høringsuttalelsene kun går på spørsmålet om tiltaket er konsesjonspliktig, uttalelsene kan ikke tolkes som at kommunene er av den oppfatning at tiltaket ikke bør få konsesjon.

Hafslunds søknad av 8. oktober 2013 om konsesjonsvurdering er svært knapp. Kommunene mener at det er behov for nærmere undersøkelser av enkelte spørsmål. Nærværende supplerende høringsuttalelse går i hovedsak på enkelte faktiske forhold ved tiltaket som kommunene ønsker å fremheve.

Kommunene ber NVE ta nærværende uttalelse i betraktning ved vurderingen av spørsmålet om konsesjonsplikt for å sikre et tilfredsstillende grunnlag for avgjørelsen.

2 Kort om den rettslige rammen

Som begge kommunene påpeker i sine høringsuttalelser er det kommunenes syn at tiltaket er konsesjonspliktig etter lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann (vannressursloven eller vrl.) § 19 annet ledd. Vrl. § 19 annet ledd er en spesialbestemmelse for vassdragstiltak for kraftproduksjon som må gå foran de generelle bestemmelsene i loven. Det fremgår av ordlyden i vrl. § 19 annet ledd og er kommentert i forarbeidene til loven, se blant annet NOU 1994: 12 side 411 og Ot. prp. nr. 39 (1998-1999) side 327 hvor det legges til grunn at vrl. § 19 annet ledd erstatter konsesjonsbehandling etter vrl. § 8. Vrl. § 18 gir kun

vassdragsmyndighetene myndighet til å gi forhåndsavgjørelse om konsesjonsfrihet fra vrl. § 8. Vassdragsmyndighetene har ikke hjemmel til å unnta tiltak fra konsesjonsplikt etter vrl. § 19 annet ledd.

Bare dersom NVE finner at vrl. § 19 annet ledd ikke kommer til anvendelse har NVE kompetanse til å vurdere hvorvidt tiltaket er konsesjonsfritt etter vrl. § 8. Kommunene mener at tiltaket klart er konsesjonspliktig også etter denne bestemmelsen. Vurderingen NVE skal foreta er ifølge ordlyden i vrl. § 8 om tiltaket «kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget (...)» Det fremgår både av ordlyden og lovforarbeidene at terskelen for konsesjonsplikt er svært lav. I henhold til ordlyden er det tilstrekkelig at det er en skade eller ulempe som er verd å nevne. I forarbeidene, jf. blant annet NOU 1994:12 side 170 fremgår at det bare er «rene bagatellsaker» som ikke trenger konsesjon.

I NOU 1994:12 side 411 fremgår det videre at

«I forhold til spørsmålet om konsesjonsplikt er det avgjørende om det kan inntre skadevirkninger for noen interesse, ikke om det ut fra en samlet vurdering av fordeler og ulemper kan sies å inntre skadevirkninger. Det siste er et vurderingstema for avgjørelsen om å gi eller avslå konsesjon.»

Spørsmålet om konsesjonsfrihet er mao utelukkende et spørsmål om det er sannsynlig at tiltaket vil kunne virke til skade eller ulempe. Spørsmålet om fordelene veier tyngre enn disse ulempene er først et spørsmål i vurderingen om det skal gis tillatelse.

3 De faktiske forhold

3.1 Slukeevne og strømningsmønster

Hafslund har opplyst at det nye aggregatet i Vamma 12 skal ha en slukeevne på mellom 350 og 550 m³/s. Slukeevnen vil dermed kunne overstige halvparten av det samtlige av de nåværende 11 aggregatene i Vamma-dam har per i dag .

Etter hva kommunene forstår vil det nye aggregatet i perioder med lavvannføring kunne produsere det alt vesentlige av kraften som blir produsert ved Vamma-dam. Kommunene har fått opplyst at dette vil kunne føre til tørrlegging, eller betydelige endringer i vannføring-en, særlig i vassdraget mellom gamle Vamma-dam og der utløpet for det nye tiltaket er tenkt. Det viser at tiltaket klart er konsesjonspliktig.

Uavhengig av om det nye kraftverket Vamma 12 vil føre til tørrlegging nedstrøms Vamma 1-11, må det legges til grunn at et aggregat med en slik slukeevne som Hafslund planlegger for Vamma 12, vil kunne medføre betydelige endringer i strømningsforholdene. Som nevnt under punkt 4.3 i Skiptvet kommunes høringsuttalelse 26. februar 2014 inneholder ikke Norconsults Fagrapport en tilstrekkelig vurdering av endringer av strømningsmønsteret. Det må imidlertid være åpenbart at det på ingen måte kan legges til grunn at endringen av strømningsmønsteret ikke vil virke inn på det biologiske mangfoldet i Glomma. Slik både Askim og Skiptvet kommuner ser det er det tvert i mot svært sannsynlig at endringen vil påvirke strømningsforholdene i vassdraget, og således at tiltaket må ha konsesjon for å kunne gjennomføres.

3.2 Forringelse av fritidsfiske og påvirkning av laksebestanden

Det fremgår av nettsidene til Nedre Glomma og Omland Fiskeadministrasjon (NGOFA) at en av fiskeplassene for laks i Glomma er ved Vamma-dam:

«Leiet område ligger under demningen til Vamma kraftstasjon i Askim/Skiptvet. Lenger opp enn dette kommer ikke laksen i Glomma. Fiskes best på lavere vannstand, fra 800 m3 og nedover. Best sjanser mot slutten av sesongen, fra midten av august. Fiskes fra begge sider av elva, fra merket fredningszone og nedover. Enklest adkomst fra Skiptvet-siden. Gode plasser for mark og sluk»

Sett i sammenheng med endringene i strømningsmønster og det nye kraftverkets slukeevne er det nærliggende at forholdene ved denne fiskeplassen vil endre seg vesentlig i negativ retning.

I høringsuttalelsen fra NGOFA og Norske Lakseelver datert 5. februar 2014 krever organisasjonene at tiltaket skal konsesjonsbehandles. Av rapporten som er vedlagt organisasjonenes høringsuttalelse fremgår det klart at behovet for avbøtende tiltak er stort. Hendelsen rapporten beskriver viser at det er stor sannsynlighet for at tiltaket vil ha en påvirkning på allmenne interesser i vassdraget som klart overstiger det som med rimelighet kan karakteriseres som bagatellmessig.

Som det fremgår over er kommunene enig med NGOFA og Norske Lakseelver i synet om at tiltaket er konsesjonspliktig. Kommunene vil påpeke at det bare er gjennom en konsesjonsprosess at vassdragsmyndighetene vil kunne sette vilkår for Hafslunds virksomhet. Hvorvidt det skal settes vilkår om eventuelle avbøtende tiltak av hensyn til laksen, er et sentralt spørsmål som kommunene mener må avklares gjennom en konsesjonsbehandling.

Tiltakets betydning for laksen er også et sentralt tema i høringsuttalelsen fra Fylkesmannen i Østfold. Kommunene viser til Fylkesmannens tilleggsuttalelse 23. januar 2014, hvor Fylkesmannen hevder at tiltaket kan medføre negative konsekvenser for laksebestanden og at det kan redusere overlevelsesraten av rogn, yngel og lakseunger som følge av stranding. Fylkesmannen ønsker at det skal foretas utredninger av problemet og at det må vurderes å sette vilkår for å avbøte problemet.

Kommunene viser videre til NOU 1999:9 side 66:

«Vassdragsreguleringer til produksjon av elektrisk kraft har vært en av de mest omtalte menneskeskapte, negative faktorene for norske laksebestander. Dette skyldes det store omfanget og det lange tidsrommet som vassdragsutbygging har foregått i. Den mest aktive perioden for utbygging var fra 1950 til 1985, med de største utbyggingene på 60- og 70-tallet. Effektene på laksebestandene har vært varierte og kompliserte, og det har i en del tilfeller vært vanskelig å forutsi dem. Virkningene har variert fra positive til meget negative. Om lag 30 % av alle norske laksevassdrag er i dag påvirket av vassdragsreguleringer, deriblant de fleste større vassdragene med de mest tallrike bestandene. Ingen større utbygginger er gjennomført de siste årene, og få nye større utbyggingprosjekter er planlagt. De fleste kraftverk er i offentlig eie og rammene for driften er fastsatt i vilkårene for tillatelsen til utbygging (jf. kap. 6.3).»

I den samme utredningen uttales det på side 93:

«For laksen og lakseinteressene er systemet med vilkår for konsesjoner viktig. Dette gjelder både hvordan vilkårene er utformet i dag, og hvordan de kan endres ved revisjon. Viktige vilkår i forhold til laks har vært spørsmålet om minstevannføring, manøvreringsreglement (inkludert lokkeflommer) og kompensasjonstiltak, i første rekke pålegg om utsetting av laks, bygging av fisketrapper og eventuelt andre tiltak som kan redusere negative virkninger.»

Fylkesrådmannen har også pekt på at tiltaket kan være problematisk sett opp mot fritidsfiske.

Skiptvet og Askim kommuner påpeker også at påvirkningen på laksebestanden som følge av endringer som beskrevet overfor i stor grad må forutsettes å gjøre seg gjeldende også for andre fiskearter i Glomma.

3.3 Flom, erosjon og skred

Tiltaket innebærer at det vil skje endringer i hvor vannet slippes. Etter kommunenes syn vil tiltaket også forårsake raskere variasjoner i vannstanden, selv om vannstandsvariasjonen skulle skje innenfor gjennomsnittlig høy og gjennomsnittlig lav vannstand. Det må legges til grunn, når det ikke er foretatt utredninger som viser det motsatte, at slike endringer vil kunne forårsake erosjon og fare for jordskred. Etter kommunenes syn har det ikke vært foretatt tilstrekkelige vurderinger av tiltakets effekt på flom-problemet i Glomma.

Det vises også til at Fylkesrådmannen i Østfold ikke har funnet Hafslunds vurderinger på dette punktet tilstrekkelig, og ønsker at det skal gjøres ytterligere vurderinger. Dermed utløses konsesjonsplikten. Konsesjonsbehandling er i et slikt tilfelle nødvendig for å kunne foreta konsekvensutredninger slik at det igjen eventuelt kan stilles vilkår i en konsesjon for å avbøte negative konsekvenser.

4 Avslutning

Slik Skiptvet og Askim kommuner ser det vil påvirkningen på fiskebestanden i vassdraget alene gjøre at tiltaket er konsesjonspliktig. Særlig viser høringsuttalelsen fra NGOFA og Norske Lakseelver at tiltaket ikke kan innvilges konsesjonsfrihet. Vi befinner oss klart utenfor det området hvor forvaltningen kan prioritere saker ut fra ressurs-hensyn.

Svein Olav Agnalt
ordfører

Med hilsen

Thor Hals
ordfører